

LATVIJAS RADIO KORIS / LATVIAN RADIO CHOIR

KASPARS PUTNINŠ

Daba un Dvēsele

Nature and the Soul

EMĪLS DĀRZIŅŠ (1875–1910)

1. Senatne / Long Ago (*Rainis*) 03:29
2. Mēness starus stigo / Moonbeams (*Aspazija*) 03:23
3. Lauztās priedes / The Broken Pines (*Rainis*) 03:12

EMILIS MELNGAILIS (1874–1954)

4. Daba un dvēsele / Nature and the Soul (*Vilis Plūdons*) 03:53
Latviešu rekvīems/ Latvian Requiem 12:15
5. Pamazām brauciet / Move Gently and Quietly (*Vilis Plūdons*) 05:29
6. Pamazām, palēnām / Gently, Slowly (*Vilis Plūdons*) 01:48
7. Saule riet / The Sun is Setting (*Vilis Plūdons*) 02:04
8. Pastarā diena / Doomsday (*Rainis*) 02:48

JĀNIS ZĀLĪTIS (1884–1943)

9. Bīķeris miroņu salā /
The Goblet on the Isle of the Dead (*Jānis Poruks*) 04:46

JĒKABS GRAUBIŅŠ (1886–1961)

10. Mežā nakts ir ienākusi /
Night Has Entered the Forest (*Jānis Jaunsudrabiņš*) 03:01

JĀZEPS VĪTOLS (1863–1948)

11. Diēna beidzas / The Day is Ending (*Anna Brigadere*) 01:40
12. Mēnessliedzīte / The Moon Lied (*Aspazija*) 01:19
13. Dūkņu sils / The Enchanted Forest (*Vilis Plūdons*) 03:43
14. Rūķīši un Mežavēcis /
The Dwarves and the Old Man of the Forest (*Vilis Plūdons*) 04:05
15. Karalis un bērslapīte / The King and the Mushroom (*Fricis Bārda*) 02:32
16. Dāvids Zaula priekšā / David Before Saul (*Fricis Bārda*) 08:05
17. Saules svētki / The Sun's Revelry (*Fricis Bārda*) 03:23

TT (58:48)

Recorded in St John's Church, Riga, October 2016
Recording, editing, mixing, mastering: Sigvards Kļava
Booklet text: Arnolds Klotiņš
Text editor: Ināra Jakubone
English translation: Laima Asja Bērziņa
Design: Gundega Kalendra
Photos: Jānis Deinats, Matīss Markovskis, LMIC archive
Executive producer: Egīls Šēfers

© LMIC/SKANI 054, VSIA Latvijas Koncerti, Riga 2017
booklet in English / buklets latviski
www.skani.lv
www.radiokoris.lv

“Dūkņu sils”, “Senatne”, “Rūķīši un mežavēcis”, “Biķeris miroņu salā”, “Saulēs svētki”... Visi brīnišķīgie albumā iekļautie darbi – katrs ar savu stāstu, savu īpašo raksturu – kopā veido tādas kā mīļas bērnības mājas, kurās laiku pa laikam jāatgriežas. Droši vien lielākā daļa Latvijas kordiriģentu ir uzaugusi ar šīm dziesmām, kuru tēlu pasaule, skaņas un krāsas ir dziļi iekodētas mūsu apziņā, iespējams, daudz lielākā mērā, kā to racionāli apzināties. Ziemeļnieciski skopā daba, kas vasaras pilnbriedā uzplaukst fantastiskā bagātībā un “cilvēka dvēseles dažādie saviļņojumi”, kā savas intereses mūzikā reiz raksturojis Emīls Dārziņš – šīs divas tēmas, to mijiedarbes smalkumi un no tām izaugušie tēli, manuprāt, ir galvenais mūsu kora mūzikā. Man ir ļoti svarīgi izjust, kā šo dziesmu brīnumainā pasaule mūsu apziņā un iztēlē uzmirdz atkal no jauna tad, kad dzīve visapkārt mainās un individuālā pieredze ir apmetusi atkal jaunu loku. Ir svarīgi atgriezties mājās, lai sastaptu sevi.

Pie šī albuma sagatavošanas strādājot, esmu juties kā rakstot mīlestības vēstuli. Daudz laimes dzimšanas dienā, mīļā Latvija.

– Kaspars Putniņš

The wonderful works chosen for this album – each one with its own story and distinct character – collectively create something similar to a dear childhood home to which we need to return from time to time.

The majority of Latvia’s choir conductors have probably grown up with these songs whose imagery, sound and colour are deeply encoded in our consciousness, perhaps to a much greater extent than we realise.

The subdued northern nature that bursts into a lavish display at the height of summer and the “various emotional states of the soul”, as Emīls Dārziņš described the subjects that interested him in music – these two themes, their refined interrelations and the resultant imagery are to my mind the most important features of our choral music.

It is very important for me to feel how the fantastic world of these songs comes to life again in our consciousness and imagination at a time when life is changing all around us and individual experience has once again added something new and come full circle. It is important to return home to meet one’s self.

Working on this album, I have felt as if I am writing a love letter. On your one hundredth birthday I wish you many returns of the day, dear Latvia!

– Kaspars Putniņš

Šis albums mūs aizved uz 20. gadsimta pirmajiem gadu desmitiem, kad līdzīgi citām Ziemeļeiropas mazajām tautām latviešu mūzika sasniedza pilnbriedu. Tās romantiskā kordziesma, simbolisma un jūgendstila apaugļota, pieredzēja savu zelta laikmetu, – bez šī pamata nav iedomājams mūsdienu Latvijas kora līmenis.

Gandrīz pusi no šī albuma aizņem latviešu mūzikas pamatlicējs un pati daudzīnātākā personība **Jāzeps Vītols** (1863-1948). Jaunradē organiski apvienojis latviešu, vācu un krievu mūzikas iespaidus, pāri par 30 gadiem docējis Sanktpēterburgas Konservatorijā (1886-1918), tur bijis Aleksandra Glazunova un Anatolija Ļadova darbabiērs un draugs, Vītols debitēja laikā, kad nelielo tautu māksliniekus īpaši valdzināja nacionālā senatne un eposs, un, episki pēc dabas, viņš kļuva par latviešu kora balādes līderi. Taču drīz, 20. gadsimta latviešu dzejas modernisma iespaidā Vītola kora balādēs senatnes vietā ienāk teiku fantastika, dabas mistērija, pat distancēta psiholoģiska spēle. Tādas ir vairākas albumā iekļautās balādes. Tur maza sēnīte izjoko mizantropisku karali un liek tam krist par upuri savam paša despotismam ("**Karalis un bērzlapīte**"). Tur teiksmaina meža nimfas savaldzina jaunekli, – drūmā biezoķņa brīdinājums baisi kontrastē ar nimfu erotiski hromatizēto balsu līgano vijumu, un vid dekadences modernismam raksturīgais seksualitātes un nāves satuvinājums ("**Dūkņu sils**"). Tur komiskā spēles ainā modulāciju krāsu lielmeistars izvērš gnomu pikošanās muzikālas draiskulības, ko tik pat komiski pārtrauc dzīves nopietnības groteskais personificējums – iemiesots meža gars ("**Rūķīši un meža vecis**").

Jāzeps Vītols

Bet šī un ap desmitu citas Vītola balādes vainago viņa kora mūzikas šedevrs – bibēliskā ganuzēna koklētāja Dāvida un ķēniņa Zaula saskares drāma ("**Dāvids Zaula priekšā**"). Šeit balāde pārtop plašā kora poēmā, kur stāstošajam elementam līdzvērtīgs kļūst psiholoģisks raksturojums. Tam atbilst balsu līniju detalizācija un savrupība, latentās noskaņas pārlauzumi ar asiem kontrastiem. Komponists pats uzskatījis šo par savu labāko, taču arī grūtāko kora darbu un tāpēc ar smaidu atzinis: "esmu ar Zaulu (...) pats sevi no izpildāmo autoru rindas (...) arī izkomponējis". Protams, līdz ar mūsdienu profesionālo kora tehnikas līmeni, šī piezīme spēku zaudējusi.

Tipiski liriskām atklāsmēm Jāzeps Vītols savā kora mūzikā tuvojas piesardzīgi, dzejas personāža atzišanās "es" formā viņam šķiet korim neatbilstoša. Galvenokārt dabas raisītās noskaņas ir tās, ar kuru starpniecību viņš tomēr subjekta dvēseles kustības delikāti pauž arī kordziesmās ("**Diena beidzas**", "**Saules svētki**", "**Mēnestiņš meloja**"). Taču arī tad Vītola kora lirika nav tālu no epikas – arī lirika viņš savu varoni pirmajā personā mēdz padarīt objektīvu ar abstrakta tēlojuma, spēles vai humora līdzdalību ("**Mēnestiņš meloja**"). Vītola kora lirikas zieds ir dzejiskām metaforām bagātā dziesma "**Saules svētki**", kur stāstu par ziemas atvadišanos un dziestošo sirmgalvi līdzsvaro viens vienīgs nozīmīgums bagāts simbols, izteikts gaviļejoša balsu fanfarā – "Pavasars!".

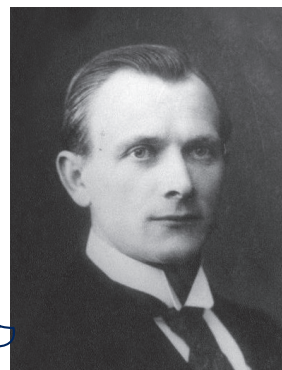
Ja Vītols episkos muzikālos stāstus būvēja visbiežāk no realitātes priekšstatiem, tad **Jānim Zālītim** (1884-1943) primārs ir ideāls, garīgs priekšstats, ko viņš izvērš vizionārā muzikālā ainā. Tam kalpo paplašinātā tonalitātē bāzētas šķautņainas, reizēm impresionistiskas vai ekstātiski sakāpinātas koloristiskas harmonijas. Tāda ir arī pati monumentālākā viņa kora balāde ("**Biķeris miroņu salā**"), kur baisi varenajā dabas ainavā uznirst sāpju vajātās cilvēces metaforiskie tēli, tie steidzas sāpes simboliski veldzēt atkarībā, no kurām cildenākā – mākslas atkarība.

Emīls Dārziņš (1875-1910) debitēja brīdī, kad 19. un 20. gadsimta mijā latviešu mūzikas jaunradē akcents no etnoloģiska tvēruma pārvietojās uz cilvēka konsekventi psiholoģisku interpretāciju –

This album takes us to the first decades of the 20th century when Latvian music, like that of the other smaller Northern European nations, reached its prime. Latvian romantic choral music, enriched by symbolism and Art Nouveau ideas, saw its golden era then and the level attained by Latvia's choirs today is inconceivable without this foundation.

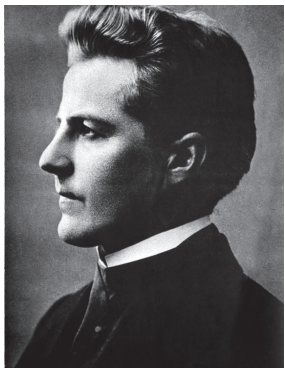
Almost half of this album is devoted to the founder of Latvian music and its most renowned personality **Jāzeps Vītols** (Wihtol, 1863-1948). In his compositions Vītols harmoniously integrated Latvian, German and Russian music influences. He taught at the St Petersburg Conservatory for over 30 years (1886-1918) and was a contemporary and friend of Alexander Glazunov and Anatoly Lyadov. Vītols made his debut as a composer at a time when the creative people of smaller nations were particularly fascinated by their history, their heroic legends and epics. By nature inclined towards epic writing, he became the leading composer of Latvian choral ballads. Soon, however, influenced by 20th century Latvian modernist poetry, instead of describing the ancient past Vītols introduced into his choral ballads the fantasy of legends, the mystery of nature and even distanced psychological interplay. Several choral ballads in this album are examples of this development. In the ballad **The King and the Mushroom** a tiny mushroom makes fun of a misanthropic king and makes him fall prey to his own despotism. Mythical forest nymphs captivate a youth in **The Enchanted Forest** – the sombre warning of the thicket contrasts eerily with the erotically chromatic, flowing and intertwining voices of the nymphs, and the notion of connecting sexuality with death, characteristic of decadent modernism, can be discerned. **The Dwarves and the Old Man of the Forest** describes a comical game scene in which Vītols draws on his masterly use of modulations for musical colour to give a musically mischievous description of the dwarves' snowball fight which is just as comically interrupted by the grotesque personification of the gravity of life – a personified forest spirit.

But these and around ten other Vītols' ballads are surpassed by his choral music masterpiece **David Before Saul** – the biblical drama of the encounter of the shepherd and harp-player David with King Saul. Here the ballad becomes an extensive choral poem where the narrative element and psychological portrayal are equally important. Accordingly he uses specific, independent melodic lines and shatters the underlying mood with sharp contrasts. The composer himself considered this to be his best, albeit also his most demanding choral work and therefore admitted with a smile: "With the composition of Saul I have excluded myself from the composers who can be performed (...)". Of course, the technical ability of today's professional choirs means this comment no longer applies.

Jānis Zālītis

In his choral music Jāzeps Vītols is cautious in his approach to conventional lyrical revelations – he regards a poem in which the character expresses himself in the first person as unsuitable for choral composition. It is mainly through nature and the moods it arouses that he also manages to delicately express the subject's emotional states in his songs for choir (**The Day is Ending**, **The Sun's Revelry**, **The Moon Lied**). Nevertheless even then Vītols' lyrical choral works do not stray far from epic writing – in his lyrical compositions he tends to make his hero objective even if he expresses himself in the first person, doing so with the use of an abstract portrayal, a game or humour (**The Moon Lied**). The pinnacle of Vītols' lyrical choral works is the song **The Sun's Revelry**, richly imbued with poetic metaphors, in which the story of winter's departure and the failing old man is balanced by a single, abundantly meaningful symbol expressed in an exultant fanfare of voices – "Spring!".

Emīls Dārziņš

liriskā personāža izjūtas kļūst daudz svarīgākas par ārējo norišu vai vides tēlojumu (**“Mēness starus stīgo”**). Šis šķietami jaunatklātās muzikālās izteiksmes jaunavīgais svaigums un vienkāršība Dārziņa dziesmās padarījušas viņu par populārāko latviešu mūzikas klasiķi. Tiesa, ir Dārziņam arī senatnes stāsts – taču senatne ne kā ideāls, bet kā labi apzināta un atsvešināta glezna (**“Senatne”**). Virišķīgu ļaužu pretdarbība sabiedriskiem vai liktnes triecieniem ar elementāru muzikālu spēku skan vienīgajā Dārziņa kora balādē (**“Lauztās priedes”**).

Daudzu tautasdziesmu krāšņas koriskas interpretācijas autors un folklorists **Jēkabs Graubiņš** (1886-1961) šoreiz diskā pārstāvēts ar klusinātu, lirisku noskaņu gleznu (**“Mežā nakts ir ienākusi”**). Savukārt latviešu mūzikas folklorisma ievērojamākais pārstāvis un sava laika mūzikas folkloristikas līderis **Emīlis Melngailis** (1874-1954) reprezentēts ar diska tituldziesmu (**“Daba un dvēsele”**), tās kodols ir daba un dvēsele salīdzinājumā – varenā un mūžīgā daba sava lieliskuma neapzinās, to apzinās dvēsele, un pašizziņā dvēsele var iepazīt arī pati sevi un kļūt tik pat liela, skaista un dziļa kā daba. Komponēta ar filozofiskākā latviešu dzejnieka un dramaturga Raiņa vārdiem, šī dziesma izskan oratoriskā pacilātībā kā kompakts kora monologs, iespaidīgs ar plūstošo viļņveida himnisko melodiku un vienkāršo, bet rūpīgi izsvērto, cieto un neiztapīgo harmoniku. Visai oriģināls pēc žanra ir Melngaiļa četrdaļīgais rekviēms – īstenībā četras patstāvīgas dziesmas (**“Pamazām brauciet”, “Pamazām, palēnām”, “Saule riet”** un **“Pastarā diena”**). Pirmās trīs no tām glezno bērū kortežu – mirušā braucienu uz pēdējo dusu smiltājā. Braucejam apkārt kārtojas dzimtās lauku dabas ainas un atmiņas par tajās pieredzēto, līdz kortežs noslēdzas un, dienai beidzoties, arī kapu vārti aizveras. Ar kontrastu ienāk noslēdzošā ceturrtā daļa ar pastarās kā barga soda dienas tēlu. Nosodīti tiek sociālās netaisnības izraisītāji – šis Raiņa dzejolis tapis postošās, bet Latvijas vēsturei svarīgās 1905. gada revolūcijas priekšvakarā, un šī dziesma ir Melngaiļa pati dramatiskākā kompozīcija. Disonantā, izlauzītā mūzikas valodā izskan viens no asākajiem, taču mākslinieciski pilnvērtīgākajiem sociālā protesta skaņdarbiem latviešu mūzikas vēsturē.

Pavisam neliels, bet raksturīgs latviešu kora mūzikas gaitas nogrieznis ir šis albums.

Jēkabs Graubiņš

If Vitols usually constructed his musical epics from realistic images, than for **Jānis Zālītis** (1884-1943) of primary importance is an ideal, a spiritual conception that he develops into a visionary musical scene. For this he employs colourful, boldly contrasting harmonies, at times impressionistic or ecstatically heightened and based on an augmented scale. Such is also his most monumental choral ballad (**The Goblet on the Isle of the Dead**): in the fearfully imposing scene of nature, metaphoric images of pain-tormented humanity emerge – they hasten to symbolically alleviate their pain with addictions, the noblest being an addiction to the arts.

Emīls Dārziņš (1875-1910) made his debut at the turn of the 19th century, at a time when Latvian composers began to turn their attention away from national issues and focus more on the psychological interpretation of the individual – the emotions of the lyrical character become much more important than the description of the surrounding events or environment (**Moonbeams**). The youthful freshness and simplicity of this seemingly newly discovered musical expression in his songs have made Dārziņš the most popular author of classic Latvian music. Yet Dārziņš also has a tale about ancient times – though ancient times not as an ideal but as a well-studied and detached picture (**Long Ago**). His only choral ballad (**The Broken Pines**) uses simple musical power to voice a courageous people's resistance to blows provided by social issues or fate.

Folklorist **Jēkabs Graubiņš** (1886-1961), the author of many colourful choral interpretations of Latvian folk songs, is represented on this album by a subdued, lyrical tone poem (**Night Has Entered the Forest**). **Emīlis Melngailis** (1874-1954), the most notable composer of Latvian folkloric music

Emīlis Melngailis

and a leading figure in traditional music research in his time, is in turn represented by the album's title song (**Nature and the Soul**). It is in essence a comparison of nature with the soul – nature, although mighty and eternal, does not realize its greatness while the soul does, and by self-perception the soul can get to know itself and become as great, beautiful and profound as nature. Using lyrics written by the philosophic Latvian poet and dramatist Rainis, this song is a compact choral monologue that brings to mind the elated music of an oratorio, impressive with its flowing waves of hymn-like melodic lines and simple but carefully balanced, rigid and unaccommodating harmonic language. Somewhat original in genre is his four-part requiem – actually four independent songs (**Move Gently and Quietly, Gently, Slowly, The Sun is Setting, Doomsday**). The first three of these portray the funeral procession – the journey of the deceased to his last resting place. Around him are the scenes of his native countryside and memories of his experiences there until the journey ends and, with the close of day, the cemetery gates also close. The final song introduces a contrast with the image of Doomsday as a day of severe punishment. Punished are those who have brought about social injustice – this poem of Rainis was written on the eve of the 1905 Revolution, a devastating but important event in Latvia's history, and this song is Melngailis' most dramatic composition. With its discordant, broken musical language it is one of the most trenchant, yet artistically one of the most admirable social protest compositions in the history of Latvian music.

This album presents a small but characteristic segment of the path taken by Latvian choral music in its development.

Kaspars Putniņš (1966) ir Latvijas Radio kora diriģents kopš 1992. gada. 1994. gadā viņš dibinājis Latvijas Radio kora grupu – ansambli, kurā dzied Latvijas Radio kora solisti. Viesdiriģenta statusā Putniņš regulāri strādā ar Eiropas vadošajiem koriem – *BBC Singers*, RIAS kamerkori, Berlīnes Radio kori, NDR kamerkori, Nīderlandes kamerkori, Ģentes *Collegium Vocale*, Flāmu Radio kori un citiem. Kopš 2014./2015. gada sezonas viņš ir Igaunijas Filharmonijas kamerkora mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents.

Kaspars Putniņa uzmanības lokā ir plašs kormūzikas repertuārs, sākot no renesanses polifoniskās mūzikas līdz romantisma perioda darbiem, tomēr viņa galvenais mērķis vienmēr bijis augstvērtīgu jaundarbu popularizēšana. Jaunradīti oriģināldarbi izpildītājiem izvirza jaunus uzdevumus, attīsta viņu prasmes un balss iespējas mēdz aizvedināt līdz šim neapgūtās teritorijās. Putniņš cieši sadarbojas ar daudziem komponistiem gan no Baltijas valstīm, gan tālākām zemēm; tā top jauni darbi, kas ļauj turpināt jaunas muzikālās valodas un izteiksmes pētījumus. Tāpat viņš rosinājis vairākus skatuves mākslas projektus, kur koris iesaistījies dalībnieka statusā, sastrādājoties ar kolēģiem no vizuālās mākslas un teātra jomas.

Latvijas radio koris ir viens no labākajiem Eiropas kamerkoriem, kura augstā muzikālā kultūra, inteliģence un unikālā skaņu bagātība – no kristālisku pilienu dzidruma, orķestrālu krāsu varenības līdz cilvēka balss robežu pārvarešanai padarījusi to par īpašas skaniskās firmas zīmi pasaules kormūzikas kartē. No 1992. gada Latvijas Radio kori strādā divi diriģenti – tā mākslinieciskais vadītājs, galvenais diriģents Sigvards Kļava un diriģents Kaspars Putniņš.

Latvijas Radio kora repertuārs sniedz no renesanses mūzikas līdz visizsmalcinātākajām mūsdienu autoru partitūrām. Tas ir savveida skaņu laboratorija – kora dziedātāji savas prasmes un varēšanu paplašina, pētot arī tradicionālās dziedāšanas, ceturtdaļtoņu un virstoņu dziedāšanas tehnikas. Koris ir radījis jaunu izpratni par cilvēka balss iespējām un kori kā vienotu veselumu, jaunu kordziedāšanas koncepciju, kurā katram dziedātājam ir sava īpaša loma mūzikas atskaņojumā. Ik gadu pēc kora ierosinājuma top apmēram desmit latviešu komponistu jaundarbi.

Radio koris uzstāties daudzviet pasaulē, piedalījies prestižos pasaules mūzikas festivālos un viesojies zināmākajās Eiropā, Amerikas Savienoto Valstu un Austrālijas koncertzālēs.

Līdzās aptuveni sešdesmit koncertiem Latvijā un pasaulē ik gadu, vidēji četras reizes gadā Radio koris laiž klajā kādu no ieskaņojumiem, sadarbojoties ar tādiem skaņu ierakstu namiem kā *ECM*, *Hyperion Records*, *BIS*, *GB Records*, *Ondine*, *Naive*, *SKANI*. Par *ECM* izdoto igauņu komponista Arvo Perta mūzikas albumu *Adam's Lament*, kura ierakstā diriģenta Tenu Kaljustes vadībā piedalījušies arī *Sinfonietta Rīga*, *Vox Clamantis*, Igaunijas Filharmonijas kamerkoris un Tallinas kamerorķestris, Radio koris 2014. gadā tika novērtēts ar prestižo *Grammy* mūzikas balvu kategorijā *Labākais kora sniegums*.

Latvijas Lielo mūzikas balvu koris saņēmis deviņas reizes.

Kaspars Putniņš (1966) has been the conductor of the Latvian Radio Choir since 1992. In 1994 he founded the Latvian Radio Chamber Singers, an ensemble of soloists formed from the members of the Latvian Radio Choir. He regularly appears as a guest conductor with leading European choirs such as the BBC Singers, RIAS Kammerchor, Berliner Rundfunkchor, NDR Kammerchor, the Netherlands Chamber Choir, Collegium Vocale Gent, the Flemish Radio Choir and others. Since the 2014 / 2015 season he has been Artistic Director and Chief Conductor of the Estonian Philharmonic Chamber Choir.

Whilst Kaspars Putniņš' work encompasses a wide range of choral music from Renaissance polyphony to works of the Romantic period, his foremost goal has always been that of promoting new choral music. This new repertoire challenges and develops the abilities of the choristers and leads them vocally into entirely uncharted territories. He has forged close relationships with many composers in the Baltic States and elsewhere, fostering new works and exploring new musical language and expression. Kaspars Putniņš has also initiated several theatrical projects with the participation of the Latvian Radio choir in collaboration with visual and theatre artists. He often lectures and gives master classes internationally.

The Latvian Radio Choir ranks among the top professional chamber choirs in Europe and its discerning taste for musical material, refined expression and unbelievably extensive vocal range have charted it as a noted brand on the world map. Since 1992, the Latvian Radio Choir has two conductors – Sigvards Kļava, its Music Director and Principal Conductor, and Kaspars Putniņš.

The repertoire of the Latvian Radio Choir ranges from Renaissance music to the most sophisticated scores of modern composers. The choir could be described as a sound laboratory – the singers hone their skills by exploring the mysteries of traditional singing as well as refining the art of quartertone and overtone singing and other sound production techniques. The choir has established a new understanding of the possibilities of the human voice; one could also say that the choir has created a new concept in choral singing in which every singer is a distinct individual with his or her own vocal signature and role in performances. Every year the Latvian Radio Choir commissions about ten new works from Latvian composers.

The choir has participated in leading international musical forums and performed in renowned concert halls in Europe, USA and Australia.

It regularly records its performances and every season three or four new CDs appear in collaboration with such labels as *Hyperion Records*, *BIS*, *GB Records*, *Ondine*, *Naive* and *SKANI*. Released on the *ECM* label, the Estonian composer's Arvo Pärt's opus *Adam's Lament* received the prestigious *Grammy* for the "best choral performance": the Latvian Radio Choir together with the chamber orchestra *Sinfonietta Rīga*, the ensemble *Vox Clamantis*, the Estonian Philharmonic Chamber Choir and the Tallinn Chamber Orchestra participated in the recording under the baton of Tõnu Kaljuste.

The choir has received the most esteemed musical award in Latvia, the Latvian Music Grand Prix, nine times in total.

EMĪLS DĀRZIŅŠ (1875–1910)

Senatne / Long Ago

Lyrics by Rainis

Tur burvīgā gaismā viss zaigo un laistās,
ik skaņa tur dziesmās un saskaņās saistās,

In that magical light everything shimmers and gleams,
every sound merges into song and harmony;

Pār pļavām, pār mežiem tur meitenes ligo,
no kalna uz kalnu tur ugunis spīgo,

maidens' songs ring out over meadows and forests,
Midsummer Eve fires glow on every hilltop.

Visapkārt kā noslēpums drūmi guļ sils;
tur glāžu kalns mirgo, tur ūdens pils;

All around lies the forest, gloomy and mysterious;
it hides the lustrous hill of glass, the sunken fortress under water;

iz niedoļa nāras saldsērīgi smejas,
un mēnesnicā tur laumas vij dejās;

from the reeds comes the sweet and sorrowful laughter of mermaids,
and fairies dance there in the moonlight.

Bez saulītes vakarā bāri tur dzied,
tie bargu kungu gaitās iet...

Late at night, without the sun's warmth, orphans sing there,
they serve harsh masters...

Bet melnā čūska jūrā maļ miltus,
tos jāēd būs tiem, kam vara un viltus;

But in the sea the black serpent mills flour,
to be eaten by those who subdue by force and deceit.

Tur karā jābāliņš, aust asiņains rīts,
pret ienaidniekiem ass zobens trīts.

our young men ride into battle, the day dawns crimson with blood,
A sharp sword is honed against enemies.

Tad augšā kāps pilskalns iz senseniem laikiem,
no simtgadu miega caur dūmiem un tvaikiem.

Then the fortress will rise out of the past,
from its centuries of sleep through smoke and fumes.

Dies saulīte atkal trīskrāsaina:
drīz zila, drīz zaļa, drīz sarkana.

The tricoloured sun will dance again:
now blue, now green, now crimson.

Tad augšā kāps pilskalns iz senseniem laikiem,
no simtgadu miega caur dūmiem un tvaikiem,
tad pilskalns reiz augšā kāps,
jā, augšā kāps!

Then the fortress will rise out of the past,
from its centuries of sleep through smoke and fumes,
then someday the fortress will rise,
yes, it will rise!

Mēness starus stīgo / Moonbeams

Lyrics by Aspazija

Mēness starus stīgo
dzelmē dzidrajā.
It kā balsis mani
turpu aicina:

Nāc man līdz, es zinu
malu laimīgu,
tur, kur mēness sastop
saules meitiņu, -

The moon beams shafts of light
into the limpid deep,
voices seem to be
calling me there:

Come with me, I know
a land of happiness,
where the moon meets
with the sun's daughter, -

Nāc man līdzī, dodies
plašā tālumā,
ļaujies sevi aizvest
nāru laiviņā.

tur, kur stars ar staru
liesmās vienojas,
tur, kur gars ar garu
jūtās satiekas!

Come with us, set out
for distant horizons,
let yourself be carried away
in a mermaid's boat.

where beams unite
to become one flame,
where souls meet
and feel as one!

Buras tira zelta,
irkliis sudrabvīts,
zvaigznes ceļu rāda,
vada Auseklits.

Zemes ilgošanās
tur kā migla klist,
mūžam nebeidzama
gaismas straume list.

Sails of pure gold,
oars wreathed with silver,
stars show the way
with the morning star leading.

Earthly longing
disperses there like mist,
a never-ending
stream of light flows.

Lauztās priedes / The Broken Pines

Lyrics by Rainis

Vējš augtākās priedes nolauza,
pie jūrmalas kāpās kas stāvēja,
pēc tālēm tās skatieniem gribēja sniegt,
ne slēpties tās spēja, ne muguru liekt.

The wind has broken the tallest pines,
that stood near the sea-shore dunes,
their yearning gaze reached out to the future,
they refused to hide, they refused to bend.

"Tu lauzi mūs, naidīgā pretvara, -
vēl cīņa pret tevi nav nobeigta!
Vēl ilgās pēc tāles dveš pēdējais vaids,
lk zarā pret varu šņāc nerimstošs naidis!"

"You broke us, hostile power,
but our battle with you is not over yet!
Our very last moan still tells of our yearning,
each bough hisses at you with incessant hatred!"

Un augstākās priedes pēc laužuma
par kuģiem iz ūdeņiem iznira, -
pret vētru lepni cilājas krūts,
pret vētru cīņa no jauna dūc:

And the towering pines, after breaking,
came up from the depths like ships, -
against all storms they raise a proud-heaving breast,
against all storms the battle starts anew:

"Brāz bangas, tu naidīgā pretvara!
Mēs tāles sniegsim, kur laimība!
Tu vari mūs šķelt, tu vari mūs lauzt, -
mēs tāles sniegsim, kur saule aust!"

"Let your storms rage, you hostile power!
We'll yet win the future, where happiness bides!
For split us you may, and break us you might, -
We'll yet win the future, where Dawn blazes bright!"

Gladys Evans' translation of the poem (Liesma, 1972)
has been used in parts and this is gratefully acknowledged.

EMILIS MELNGAILIS (1874–1954)

Daba un dvēsele / Nature and the Soul

Lyrics by Rainis

Daba nezina, cik tā liela,
saule nezina, cik tā karsta,
debess nezina, cik tā dziļa.

Nature does not know its vastness,
the sun does not know its hotness,
the sky does not know its deepness.

Debess plēš sev melno krūti,
miljoniem list sauju lāsas,
nav tām skaita tukšā plaismā.

From the blackness of the sky
stream drops of sunshine in their millions,
innumerable in the emptiness of space.

Saule izšauj kvēļu vālus,
iededz dzīvi leduszemē, —
patei sirds ir sadegusi.

The sun shoots out its glowing shafts,
striking life into the frozen earth —
but its own heart is burnt and lifeless.

Zeme, liesām akmens rokām
turot jūru cietā klēpī,
dziļā miegā iet ap sauli.

The earth, its scraggy arms of rock
holding the oceans in its hard lap,
circles the sun in a deep sleep.

Dailes kauss, pār jūru izliets,
balto putu, sārti blāzmo —
jūra nejūt dailes plūsmu.

Beauty spills out over the oceans,
foaming white and flushing scarlet —
but the seas are blind to beauty.

Zemes klēpim sprakstot izver
smaragdus, safīrus, rubīnus, dimantus:
greznās krāsas mirdz bez dzīves.

The bowels of the earth spurt forth
emeralds, sapphires, rubies, diamonds:
they glow in vivid colours, with no sign of life.

Zemes klēpim trīsot izaug
sīciņš stādiņš ziliem ziediem, —
stādiņš zin, cik ziedi zili.

But from the earth appears
a tiny plant with blue flowers —
the tiny plant knows, how blue its flowers are.

Lielā jūras bezgalībā
sīkā čaulā izbrauc dvēsele, —
dvēsele zin, cik jūra plaša;

Into the infinite vastness of the ocean,
within a flimsy shell, emerges the soul —
the soul knows how wide the ocean is;

dvēsele zin, cik daba liela,
dvēsele zin, cik saule karsta,
dvēsele zin, cik debess dziļa.

the soul knows how vast nature is,
the soul knows how hot the sun is,
the soul knows how deep the sky is.

Vēl tik vienu dvēsele nezina,
cik tā pati skaista, dziļa.
Zinās vēl i nezina.

But as yet the soul has no notion
of its own depth and beauty.
In time it will understand even that.

LATVIEŠU REKVIĒMS / LATVIAN REQUIEM

Pamazām brauciet / Move Gently and Quietly

Lyrics by Vilis Plūdons

Pamazām brauciet un klusu,
liķratus netriciniet!
Mani uz pēdējo dusu
smiltājā aizviziniet!
Vējš, kam tā elsodams pūt tu?
Mežs, kam tik smagi tu dves?
Šķiršanās sāpes vai jūt' tu?
Un manim ardievas nes?
Jautrais strauts, tu, kas birzē trauc
tur, kur puķu daudz,
paliec sveiks!

Move gently and quietly,
let the hearse move without trembling!
Take me to my last resting place
in the burial sands!
Wind, why do you blow as though sobbing?
Forest, why are your sighs so heavy?
Is it the pain of parting you feel?
Are you bidding me farewell?
You playful stream, that hurries through groves
where flowers abound,
fare thee well!

Pie strautes malas
ziedoni,
kad lakstīgalas
sapņot sauks,
smilgas man uz kapa augs.
Pamazām! Palēnām!
Tur līdz kapu velēnām.
Pamazām! Palēnām!

By the edge of the stream
in springtime,
when nightingales
bid us dream,
meadow grass will grow on my grave.
Gently! Slowly!
To the edge of the grave.
Gently! Slowly!

Pamazām brauciet un klusu,
liķratus netriciniet!
Mani uz pēdējo dusu
smiltājā aizviziniet!
Pamazām!
Palēnām!

Move gently and quietly,
let the hearse move without trembling!
Take me to my last resting place
in the burial sands!
Gently!
Slowly!

Pamazām, palēnām / Gently, Slowly

Lyrics by Vilis Plūdons

Pamazām! Palēnām!
Pār pa norām, maronām,
kur kā bērns es rotājājis,
kur man dzīves maigums mājis!
Tur līdz smilšu kalniņami.
Pamazām! Palēnām!
Pār pa norām, maronām.
Pamazām, palēnām!

Gently! Slowly!
Through the glades and fens,
where as a child I played,
where the sweetness of life beckoned!
There, to the sandy burial mound.
Gently! Slowly!
Through the glades and fens.
Gently, slowly!

Saule riet / The Sun is Setting

Lyrics by Vilis Plūdons

Saule, šķiet, manim riet. Diena uz beigām iet... Jau kapu vārti veras ciet... Jau dārdot grants uz zārka veļas, Pār mani ceļas smilšu kalns. Saule, šķiet, manim riet... Diena uz beigām iet... Jau kapu vārti veras ciet... Klusi, klusi dziesma skan. Tāli, tāli pulkstens zvan'...	For me, it seems, the sun is setting. My day draws to a close... The graveyard gates are already closing... And gravel thunders down on the coffin. A mound of sand rises over me. For me, it seems, the sun is setting... My day draws to a close... The graveyard gates are already closing... A quiet, quiet song can be heard. And far, far away the chimes of a clock...
Pamazām, palēnām... Saule, šķiet, manim riet... Diena uz beigām iet... Jau kapu vārti veras ciet.	Gently, slowly... For me, it seems, the sun is setting... My day draws to a close... The graveyard gates are already closing.

Pastarā diena / Doomsday

Lyrics by Rainis

Daudz karstas sirdis pukstēt rims, daudz zaļi stāvi vēl lauzti jīms;	no zemes trīces jums nami grūst, dzelzs cietākie stabi jums pāri lūst;	Many a passionate heart will cease to beat, many a young body, broken, will collapse;	an earthquake causes your homes to collapse, the hardest iron girders break above you;
daudz dzirkstis dzisis, pirms liesma degs; daudz nakšu tumsa vēl ļaudis segs;	tās akmens kaudzes, ko cēlāt tvert, tās kritīs uz jums jūsu asinis dzert.	many a spark will die before a flame is kindled, many a night will shroud men in darkness;	the piles of stone which you raised to clutch to, will collapse on you to drink your blood.
un balti kauli vēl laukus klās, daudz asins plūdis, pirms vaidi stās;	Klints jūsu pilis no pleciem sev vels un, brīvi sliedamās, galvu cels.	and white bones will cover the fields, much blood will flow ere the moans subside;	Cliffs will cast your castles from their shoulders and rear up their heads unhindered.
daudz krūtīs stenēs, daudz pleci liks un atkal slikš, un atkal slikš;	Kur tad jūs bēgsat, kurš kalns jūs glābs, kad kalns un leja tik atriebt slāps!	many will groan, many shoulders will droop and rise again, and slump once more;	Where will you run to then, which mountain will save you, when hill and dale thirst only for revenge!
daudz viļņi velsies un atkritīs, bet atkal un atkal tos vētra dzīs;	Kurš ezers, jūra jums tversmi dos? tie šļāks pār zemi, jūs aizskalos;	many a wave will rear up and subside, yet again and again be whipped up by the storm;	Which lake, which sea will give you shelter? Their waters will spurt o'er the earth and wash you away;
simtsimti pamirs, vēl tas nav gals: simttūkstošus jaunus sauc vietā balss.	gan melnos dumbros jūs skriesat list, pret jums tie balti, jūs neatzīs;	thousands will die, yet that does not suffice; hundreds of thousands more in turn are called.	you will rush to hide in black bogs, but, compared to you, they are white and will not accept you.
Jo viena apklust, jo desmit brēc, līdz tuvu, tāļu viss plašums rēc,	bet mēmā zeme tad muti vērs un apris jūs, un kūpēs sērs.	When one falls silent, then ten cry out, until far and wide the whole world groans,	But then the mute earth will open its jaws and swallow you, leaving a reek of sulphur.
līdz zemā zeme no dusmām trīc, ik smilšu graudiņš, ko minat, dīc;		until the lowly earth trembles in anger, every grain of sand you step on whimpers;	

JĀNIS ZĀLĪTIS (1884–1943)

Biķeris miroņu salā / The Goblet on the Isle of the Dead

Lyrics by Jānis Poruks

Tālu aiz kalniem, tālu aiz jūrām,
bālajā miroņu salā,
spīguļo milzīgs biķers
dzintara kalna galā.

Far beyond hills, beyond seas,
on the pallid Isle of the Dead,
a gigantic goblet gleams
on the top of an amber hill.

Zelta biķerī vinā
dzeltenā laistās stari,
saulei lecot, kad mostas
dzērāju gari.

In the golden goblet, in the wine,
golden-yellow, shines the light
of the sun as it rises, when the spirits
of the thirsty begin to stir.

Saulei lecot, dziesmai skanot,
dziesmai skanot pār jūru,
gari uz biķerī steidzas,
lai pie dzeltenā vina
dvēseles slāpes reiz beidzas.

With the rising of the sun and the sound of song,
with the sound of song across the sea,
the spirits hasten towards the goblet,
to let the yellow wine release
at last the anguish in their souls.

Biķerī dziļi jo dziļi
nogrimst cilvēces slāpes,
mirušo gari pēc nāves
lai vairs nejustu sāpes.

Deep, deep down in the goblet
human longing drowns,
so the spirits of the dead
need no longer feel pain.

Tālu aiz kalniem, tālu aiz jūrām,
bālajā miroņu salā,
Biķerī dziļi jo dziļi
nogrimst cilvēces slāpes.

Far beyond hills, beyond seas,
on the pallid Isle of the Dead,
deep, deep down in the goblet
human anguish drowns.

JĒKABS GRAUBIŅŠ (1886–1961)

Mežā nakts ir ienākusi / Night Has Entered the Forest

Lyrics by Jānis Jaunsudrabiņš

Lēni, lēni, klusi, klusi
mežā nakts ir ienākusi.
Nu no melna priekšautiņa
baltu rasu laista viņa.

Slowly, slowly, quietly, quietly
night has entered the forest.
Now from her black apron
she sprinkles white dew.

Apber apses, apber bērzus,
apber manu šauru taku
vēsām asarām.

Covers aspens, covers birches,
covers my narrow pathway
with cool tears.

Lēni, lēni, klusi, klusi
mežā nakts ir ienākusi.

Slowly, slowly, quietly, quietly
night has entered the forest.

JĀZEPS VĪTOLS (1863–1948)

Diena beidzas / The Day is Ending

Lyrics by Anna Brigadere

Kā no tālām balsīm saukti
aizskrien mākoņi, vēja traukti.
Smagām ēnām
uz jumtiem lēnām
nolaižas nakts.

As if called by distant voices
clouds dart away, swept along by the wind.
Heavy shadows settling
slowly on the rooftops
mark the onset of night.

Rimis dienas skaļais tracis,
veras dzelmēs debesu acis
svētiem stariem
cīņā gurušiem gariem
mirdzēt mieru.

The day's noisy turmoil has ceased,
the heavens open their eyes,
with their holy light
conveying peace
to spirits weary of battle.

Mēnešņš meloja / The Moon Lied

Lyrics by Anna Brigadere

Visu manu istabu
mēnešņš piebēra
pilnu ar sudrabu,
pilnu ar zeltu:

The moon
filled my room
with silver,
and with gold:

Vizuļi, mirdzuļi
vēlās pa grīdu,
kaktiņi spīdēja,
šķirbiņas mirdzēja.

Spangles and tinsel
whirled across the floor,
every corner glistened,
every crack gleamed.

Pats bija mēnešņš
sudraba svārciņā,
tuvu pie vaiga
galvu man pieglauda.

The moon himself,
dressed all in silver,
close to my cheek
pressed his head.

Aizgāja mēnešņš,
atnāca rītausa
vienā krekliņā,
acis man atvēra:

The moon went away
and dawn arrived,
wearing just a smock,
and opened my eyes:

Ak, cik nu tukša
bij mana istaba!
Ausa bij patiesa,
mēnešņš meloja!

Oh, how empty
my room was now!
Dawn was honest,
the moon lied.

Dūkņu sils / The Enchanted Forest

Lyrics by Vilis Plūdons

Aiz deviņām gravām, sila biezumā,
kur ēnas zied dzeltenī, zili,
sirms sūnu milzis apsargā
meža mātes kristalla pili.

Nine ravines away, in the thick of the forest,
where shadows appear yellow and blue,
a grizzled mossy giant guards
the Forest Mother's crystal palace.

Nesper kāju, dēls, kāju tai silā!

Don't set foot in that forest, son!

Meža mātei ir deviņas meitiņas,
deviņas meitas – dūkņiņas skaistas;
kā vanagspārniņi mati tām plivinās,
kā maldu guntiņas actiņas laistās.

The Forest Mother has nine daughters,
nine daughters – dryads most fair;
with hair that flutters like the wings of a hawk
and eyes that shine like will-o'-the-wisps.

Nesper kāju, dēls, kāju tai silā!

Don't set foot in that forest, son!

Pa dienu tās kristalla pilī dus,
bet, kad mēnešņš sidrabo gravas,
tad augšā, ceļ augšā tecinās
meža māte meitiņas savas.

By day they sleep in the crystal palace,
but, when moonlight fills the ravines with silver,
then the Forest Mother hastily awakens
those daughters of hers.

Tās rotā un laksta, un vilina,
Skan smiekli un kairu dziesmas,
siržu līgas un skūpstu mūzika,
deg kaislība sarkanās liesmās.

They romp and flirt, and entice,
laughter rings out, and songs of passion,
rousing music of hearts and kisses,
red-hot passion burns.

Nesper kāju, dēls, kāju tai silā!

Don't set foot in that forest, son!

Reiz bija puisis, puisis stiprnieks,-
Vai, vai, tam slikti gāja:
Jāņu naktī, kad bija tas pieguļnieks,
To dūkņas nokutināja...

There was once a lad, a lad of great strength, –
oh dear, he was ill-fated:
as he tended the horses on Midsummer Eve,
the dryads tickled him to death...

Nesper kāju, dēls, kāju tai silā!

Don't set foot in that forest, son!

Rūķīši un Mežavēcis / The Dwarves and the Old Man of the Forest

Lyrics by Vilis Plūdons

Uz visiem kokiem mežā jauns guļ sniegs.
Un skaņas mīkstas, it kā sniegu apvēlušās veļas.
Nu sila rūķīšiem būs gan ko pikoties.
Rau, rau, kur tie aiz paeģļiem jau ceļas!

Olektgari vīriņi,
sprīdi garī uzači,
baltu tāšu micītes,
brūnu sūnu biksītes.
Divi pulkos stājas,
ņirb pa gaisu kājas.
Sniega vāli veļas,
Skanšu vaļņi ceļas.
Šņāc bumbas tvirtas,
plīvo matu cirtas.
Klaigas un brēka:
jemas, cik spēka.
Kā vaigā zied tvīksme!
Kāds prieks! Kāda liksme!
Hallo! Heidā!
Bravo! Urrā!

Te rupja balss no meža malas sauc:
„Tas tak par daudz!
Vai tā jūs manim kāršat spilviņas
un tinat tāstiņas ?

Un gaiņājat no mājām žagatas?
Tik blēņas jums un niekošanās rūp, -
tūlīt uz Lāču purvu lasīt lāčšūnas!”

To dzirdot, pikotājiem skrien un klūp,
Kur kurais patapdams.
Cits paeģļu pudurā,
cits koka dobumā,
cits rudzrugāju rudens aparā.

Un lielās, zaļās acis bolidams
un teterkāpostus tiem visiem solidams,
lien Mežavēcis atkal meža biezumā.

Un atkal tukšs un kluss ir klajumā.
Tik, iztraucēts no trača negantā,
pār lauku laukiem zaķis aizjūk.

All the trees in the forest are covered by fresh snow.
And sounds roll softly muffled, as if wrapped in snow.
For the forest dwarves, a perfect opportunity for a snowball fight.
There, look, already they are emerging from behind the junipers!

Little men, two feet high,
with eyebrows, six inches long,
with white birch-bark caps
and brown moss breeches.
They divide into two squadrons,
their feet flying.
Snowballs are made,
ramparts are formed.
Hard balls whistle,
and hair flies.
There's clamour and commotion:
they rollick for all they are worth.
What shining faces!
What joy, what jubilation!
Hallo! Hey!
Bravo! Hurrah!

Suddenly a gruff voice calls from the forest:
“Now that's the limit!
Is this how you card cotton grass
and roll birch-bark for me?
And drive off magpies from the homesteads?
You care for nothing but pranks and mischief –
off with you to Bear Swamp to gather haircap moss!”

Hearing this, the snowballers scramble away,
diving for cover wherever possible:
some in clumps of junipers,
some in tree hollows,
some in the fields, furrowed in autumn.

And rolling his huge, green eyes,
and promising them all a good thrashing,
the Old Man of the Forest lumbers back into the thicket.

And the glade is empty and quiet again.
Only a hare, frightened by the uproar,
lopes away over the fields.

Karalis un bērslapīte / The King and the Mushroom

Lyrics by Fricis Bārda

Šalcošu birstalu zemē
valdīja karalis briesmīgs,
mūžīgi drūms un pilns šausmu.

Dienu un sauli viņš nīda,
puķes un dzīvību katru,
smaidošā laimē kas plauka.

Zeltītā sceptera galā
sēdēja, kur vien viņš gāja,
melns krauklis, melns salicis krauklis.

Tas bij' daudz pūliņiem mācīts
izknābt ikvienam acis,
karaļa priekšā kas smējās.

Mežā reiz karalim ejot,
uzdīga celiņa vidū
sarkana bērslapīte.

„Na nu,” rūc karalis, „laikam
ceļa vis negriezīs!”
„Bekai, haha, haha!” bērslape atbild.

Karaļa pelēkās lūpas
pirmo reiz salūza smīnā,
acīm pamirdzot silti.

Bet viņš vēl nepaguva
atģīsties, kad jau tam krauklis
izknābis abas bij acis,
abas, abas...

In the land of rustling birch groves
reined a monstrous king,
forever gloomy and full of horror.

Daylight and sunshine he hated,
flowers and every living thing
that bloomed and smiled in happiness.

On top of his gilded sceptre,
with him wherever he went,
sat a black raven, a black hunched raven.

With great effort it had been trained
to pluck out the eyes of anyone
who laughed in the king's presence.

Once while the king was walking in the forest,
in the middle of the path appeared
a small red-capped mushroom.

“Well now,” the king grumbled, “it looks
as if you're not going to give way!”
“To an overgrown mushroom, ha ha!” the red-cap replied.

The king's grey lips
broke into a smile for the first time,
a glimmer of warmth appearing in his eyes.

But before he could stop to think,
the raven had already
plucked out both his eyes,
both eyes, both...

Dāvids Zaula priekšā / David Before Saul

Lyrics by Fricis Bārda

Snauž, snauž Zauls.
Snauž puķotā sēdekli Zauls un ap to
pa atzveltnes reljefu vijām
daudz dīvainu putnu vizuļo
mēmi, bez melodijām.
Snauž, snauž Zauls.
Snauž puķotā sēdekli Zauls, snauž.

Rit mirkli, rit stunda. Te sakustas tas.
Cik sejs pilns tam tumsas un moku!
„Kur gana zēns, šurp to! Kur Dāvids?”
Un pavēles žestā ceļ roku.

Un pelēks un maziņš, kā cīrulēns palss,
nāk Dāvids un kokle tam rokās,
skan sveicienā dzidri un maigi tā bals.
Viņš zemu priekš karaļa lokās.

Tad pamostas kokle, kā birze, ko vējš
liec šalkdams: birst zeltrasa mirdzot,
un putni čivinot zargalos sēž
virs strautiem, kas ēnā zūd vizot.

Un pamazām, pamazām karalis jūt,
kā puķes auduma laukā,
pār sēdekli klātas tam, smaržu sāk gūt,
plaukst, lapo kā ziedošā laukā...

„Tu nelga, nerrs mazais! Pār aitām tev spēks.
Kad aitu burvībām stāsi
karali muļķot? Ne kauns tev, ne grēks.
Tad še tev! Vairs nemēģināsi!”

Un karaļa šķēps spožais aizšaujas
turp, kaut kas kur mirdzot tam šķitās.
Trūkst stīga, un kokle ievaidas,
šķēps sienā dārdēdams sitas.

Snauž, snauž Zauls.
Snauž puķotā sēdekli Zauls un ap to
pa atzveltnes reljefu vijām
daudz dīvainu putnu vizuļo
mēmi, bez melodijām.
Snauž, snauž Zauls.
Snauž puķotā sēdekli Zauls, snauž.

Saul drowses, drowses.
Saul drowses in his embroidered chair,
and in the carvings that wind up its back
many strange birds glisten
mute, without melodies.
Saul drowses, drowses.
Saul drowses in his embroidered chair, drowses.

Moments slip by, hours pass. Suddenly he stirs.
How full of darkness and suffering is his face!
“Where’s the shepherd? Bring him here! Where’s David?”
And he raises his hand imperiously.

And drab and small, like a tiny grey lark,
comes David, with a harp in his hand;
his voice is clear and gentle in greeting.
He bows low before the king.

Then the harp awakens, like a grove
caressed by the wind: golden dewdrops glimmer
and birds twitter in the branches
above streams that fade shimmering into the shadows.

And little by little the king feels
how the flowers, woven into the cloth
that covers his seat, begin to smell sweetly,
opening up as in a flowering field...

“You little fool, you jester! Your powers tame only sheep.
When with your sheep-wizardry will you stop
fooling your king!? You know neither shame nor sin.
Well, here then! You won’t try it again!”

And the king’s shiny javelin darts
to strike where something radiant seems to be.
A string breaks, and the harp cries out,
the javelin thunders as it strikes the wall.

Saul drowses, drowses.
Saul drowses in his embroidered chair,
and in the carvings that wind up its back
many strange birds glisten
mute, without melodies.
Saul drowses, drowses.
Saul drowses in his embroidered chair.

Saules svētki / The Sun’s Revelry

Lyrics by Fricis Bārda

Nu saulītei ataugt
sāk zelta ragi!

Pavasars!

Nu badīties ies tā
ar kupeni sētā!

Pavasars!

Nu badīties ies tā
ar šķūnīti pļavā,
ar eglīti, sarmā salikušo!

Pavasars, pavasars, pavasars!

Tas paņēms sauli
pie zelta ragiem
un paved viņu
zem paša jumta,
zem paša jumta,
pie paša loga,
ar zirnekļu pinumiem
aizēnota.
Un iemet pa logu
tā istabā tumšā,
ak, veselu klēpi
dzeltaina prieka!

Pavasars! Pavasars! Pavasars!

Sēd sirmgalvis gultā
un klusi sāk raudāt:
silts prieks list uz galvas,
silts prieks list uz rokām,
uz krūtīm silts prieks guļ
sarinājies,
kā dzeltenais vaska
ritenīts.

Pavasars! Pavasars!

Now the sun has started
to grow golden horns again!

Spring!

All ready for butting
and goes for the snowdrifts!

Spring!

All ready for butting
with the shed in the meadow,
with the fir tree stooped with frost!

Spring, spring, spring!

It grasps the sun
by its golden horns
and drags it
right under the eaves,
right under the eaves,
right up to the window
that spider webs
shade.
And flings through the window
into the dark chamber,
oh, a whole load
of golden happiness!

Spring! Spring! Spring!

An old man sits in bed there
and quietly starts weeping:
warm joy rests on his head,
warm joy rests on his hands,
on his breast warm joy rests,
coiled up
like a golden round
of wax.

Spring! Spring!